

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 1 sierpnia 2016 roku Likwidator Funduszu Alimentacyjnego Prezes (...) Oddział w O. odmówił K. G. umorzenia należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wraz z 5 % opłatą na pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu w łącznej kwocie 27326,70 zł. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy przyznał, że sytuacja osobista i majątkowa wnioskodawcy jest trudna - wnioskodawca nie posiada stałego zatrudnienia ani dochodu i majątku, przebywa w zakładzie karnym, ma innych wierzycieli. Organ rentowy wskazał, że wnioskodawca nie jest w stanie jednorazowo spłacić zobowiązań, co nie przesądza o trwałym braku możliwości spłaty zadłużenia w dłuższym okresie czasu. Konieczność spłaty zadłużenia jest konsekwencją wieloletniego nie wywiązywania się z obowiązku alimentacyjnego wobec dzieci, natomiast trudna sytuacja materialna rodzica nie zwalnia go z powyższego obowiązku. W sprawie nie zachodzą więc szczególne okoliczności uzasadniające umorzenie należności.

/decyzja - k. 33 akt ZUS/

Odwołanie od ww. decyzji złożył w dniu 10 października 2016 roku K. G., wnosząc o umorzenie należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Podniósł, że jest bezdomny, próbuje zerwać z nałogiem alkoholowym w drodze terapii, ma ograniczone możliwości podjęcia pracy.

/odwołanie - k. 2 /

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podtrzymał swoje stanowisko w sprawie i wniósł o oddalenie odwołania. Organ podkreślił też, że trudności materialne dotyczą większości osób, których świadczenie wypłacał fundusz alimentacyjny i to właśnie bezskuteczność egzekucji stanowiła warunek wypłaty tych świadczeń.

/odpowiedź na odwołanie - k. 14/

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny :

Zaległości K. G. wobec likwidowanego funduszu alimentacyjnego wynoszą ogółem 27.326,70 zł.

/okoliczność bezsporna/

Wnioskodawca przebywa w zakładzie karnym. Koniec kary ustalono na dzień 30 czerwca 2019 r. Był zatrudniony nieodpłatnie na terenie ZK w Ż. . W ZK obywał terapię dla osób uzależnionych od alkoholu. Stan konta do dyspozycji wnioskodawcy to 0,13 zł.

/zaświadczenie – k. 6 akt ZUS/

Wnioskodawca nie ma stałego miejsca zameldowania, źródła dochodu ani majątku.

/kserokopia dowodu, oświadczenie o stanie rodzinnym i majątkowym – k. 5,11 akt ZUS/

Stan zadłużenia wszystkich spraw egzekucyjnych wnioskodawcy wynosi 238.441,92 zł.

/notatka służbowa – k. 21 akt ZUS/

Wnioskodawca ma rozpoznaną polineuropatię alkoholową. Jest uzależniony od alkoholu. Podejmował terapie odwykowe.

/dokumentacja medyczna – k. 4 -12/

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie jest zasadne i nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 63 ust. 1 - 3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2016 roku, poz. 1518 ze zm.) z dniem wejścia w życie tej ustawy fundusz alimentacyjny przeszedł w stan likwidacji, zaś aktywa i pasywa funduszu stały się aktywami i pasywami Skarbu Państwa. Likwidatorem funduszu został Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie spraw o świadczenia z funduszu, do których prawo powstało przed dniem wejścia w życie ustawy.

Jak stanowi art. 68 ust. 1 powołanej wyżej ustawy w szczególnie uzasadnionych przypadkach związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną osoby, przeciwko której jest prowadzona egzekucja alimentów, lub osoby zobowiązanej do zwrotu bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu, likwidator może umorzyć, rozłożyć na raty lub odroczyć termin płatności należności likwidowanego funduszu z tytułu wypłaconych lub bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu.

Ustawa nie wskazuje przykładowo rodzaju sytuacji, w których umorzenie może nastąpić. Każda sprawa powinna być zatem oceniana indywidualnie. Sformułowanie: „szczególnie uzasadnione przypadki” oznacza, że umorzenie należności z tytułu wypłaconych z funduszu alimentacyjnego świadczeń ma charakter wyjątkowy, nadzwyczajny i jest dopuszczalne jedynie, gdy sytuacja osobista i majątkowa osoby zobowiązanej jest tak trudna, że nie może ona spłacać swoich należności na bieżąco i nie ma widoków na zmianę tego stanu rzeczy (tak też Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z dnia 27 kwietnia 2016 roku, sygn. akt III AUa 55/16, LEX nr 2050463).

Sąd Okręgowy w Łodzi podziela stanowisko Sądu Najwyższego, który wskazuje, że za przypadki szczególnie uzasadnione związane z sytuacją zdrowotną lub rodzinną zobowiązanego, które umożliwiają umorzenie należności zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego należy uznać niezależne od zobowiązanego alimentacyjnie sytuacje losowe lub nadzwyczajne, które sprawiają, że nie jest on w stanie na bieżąco ani w dającej się przewidzieć perspektywie regulować obarczających go zaległości alimentacyjnych bez uszczerbku dla jego zdrowia oraz naruszenia innych istotnych dóbr najbliższych członków jego rodziny (vide wyrok SN z dnia 10 listopada 2010 roku, I UK 119/10, publ. LEX nr 686798).

Jak dalej słusznie podnosi Sąd Najwyższy, zobowiązany, który posiada realne możliwości choćby częściowej lub rozłożonej w czasie spłaty długów alimentacyjnych nie powinien być premiovany umorzeniem należności zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu biernej postawy lub bezzasadnego oczekiwania, że jego długi alimentacyjne zostaną umorzone kosztem stron lub innych uczestników systemu ubezpieczeń społecznych z uszczupleniem funduszy tego systemu.

W rozpoznawanej sprawie Sąd ustalił, że sytuacja osobista i materialna wnioskodawcy jest trudna. Wnioskodawca aktualnie przebywa w zakładzie karnym, nie ma stałego miejsca zamieszkania, źródła dochodu, majątku, jest dłużnikiem alimentacyjnym oraz jest uzależniony od alkoholu. Mimo to Sąd nie znajduje podstaw do podważenia stanowiska ZUS, ponieważ sytuacja wnioskodawcy nie jest szczególnie uzasadnionym przypadkiem w rozumieniu powołanego wcześniej przepisu.

Warto w tym miejscu odwołać się do wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 12 stycznia 2016 roku (sygn. akt III AUa 300/15), zgodnie z którym przesłanki umorzenia należności na rzecz funduszu alimentacyjnego nie wyczerpuje sam fakt, że zadłużenie jest większe, niż możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego do alimentacji. Trudna sytuacja materialna jest bowiem okolicznością dotyczącą wszystkich dłużników alimentacyjnych, gdyż uruchomienie funduszu alimentacyjnego następuje tylko wówczas, gdy dłużnik nie ma majątku ani dochodów podlegających egzekucji (publ. LEX nr 1993255).

Jakiegokolwiek realne możliwości choćby częściowej lub rozłożonej w czasie spłaty długów alimentacyjnych nie pozwalają na zwolnienie dłużnika z całości zobowiązań (tak też SA w Szczecinie, III AUa 975/14, publ. LEX nr 1843129).

Wnioskodawca przebywa w zakładzie karnym, gdzie może starać się o odpłatne zatrudnienie, podjął terapię odwykową, brak dowodu, że utracił zdolność do zarabkowania. Nie utracił zatem możliwości spłaty zadłużenia w przyszłości.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z dnia 28 września 2010 roku w sprawie III AUa 449/10 wyjaśnił, że „jeżeli zobowiązany zamierza uchylić się od odpowiedzialności poprzez umorzenie płatności, to wskazane przesłanki powinny wystąpić w wymiarze szczególnym, skutkującym pełną i trwałą niewydolnością zobowiązaniową” (podobne stanowisko SN w wyroku z 3 lutego 2010 roku w sprawie I UK 270/09).

W ocenie Sądu wnioskodawca nie utracił całkowicie możliwości spłaty zadłużenia wobec funduszu w przyszłości, a sytuacja jego nie może zostać zakwalifikowana jako szczególnie uzasadniona. Nie ulega bowiem wątpliwości, że celem przepisu art. 68 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych nie jest zwalnianie dłużników z obowiązku zwrotu należności publicznych w każdej sytuacji, lecz pomoc obywatelom w szczególnie trudnych i losowych przypadkach, obywateli którzy z niezawinionych powodów, nie mogli podolać płaceni alimentów, starając się jednocześnie minimalizować swoje zobowiązania.

Ewentualna decyzja o umorzeniu zadłużenia nie może zachęcać osób zobowiązanych do alimentacji do korzystania z pomocy instytucji państwowych, w miejsce osobistych starań o zaspokojenie obowiązku alimentacyjnego. Wnioskodawca powinien dołożyć wszelkich starań do tego, aby własnymi działaniami zapewnić utrzymanie swoim dzieciom w okresie ich dorastania.

Nawet okoliczności w postaci odbywania kary pozbawienia wolności, braku majątku i środków finansowych, aczkolwiek posiadania wyuczonego zawodu i innych możliwości wykonywania pracy zawodowej, jednak z uwagi na brak wolnych miejsc pracy w zakładzie karnym niewykonywania żadnej odpłatnej pracy, nie stanowią "szczególnie uzasadnionego przypadku", o którym mowa w art. 68 ust. 1 ustawy z 2003 r. o świadczeniach rodzinnych. To stanowisko Sądu Apelacyjnego w Katowicach podkreśla wyjątkowość sytuacji w jakiej musi znaleźć się wnioskodawca aby zostać zwolnionym z obowiązku zwrotu długu (wyrok z dnia 21 lutego 2008 roku w sprawie III AUa 778/07). Podobne, wspierające stanowisko zawarł Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 marca 2007 roku w sprawie I UK 289/06, tłumacząc, że „obowiązek alimentacyjny wobec wstępnego (jeżeli nawet pozostawałby w niedostatku) nie stanowi okoliczności usprawiedliwiającej niewywiązywanie się z obowiązku alimentacyjnego wobec dzieci. Sam fakt odbywania przez wnioskodawcę kary pozbawienia wolności nie uzasadnia umorzenia należności wobec funduszu alimentacyjnego. Brak dochodu w takiej sytuacji jest następstwem przyczyn leżących po stronie dłużnika i przez niego zawinionych”.

Uznając prawidłowość zaskarżonej decyzji Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

z/ odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawcy